

MØLLEREN

Udgivet af „Dansk Møllerforening“.

Protector: HANS KÖNIGLIGE HÖJHED PRINSGEMALEN

Nr. 3608

Januar - Februar 2012

128. årgang

Teknisk bistand Eftersyn Restaurering

Møllebygger John Jensen Aps

Sneglerup Møllevej 6-10 B · 4571 Grevinge
TLF. 59 31 55 81 · Fax 59 31 54 81 · Mobil 21 60 66 51
www.moellebygger.dk

Vi har arbejdet ved følgende møller:

Allinge Topfers Mühle, Peine • Aulum Mølle • Bregninge Mølle • Brobyværk Vandmølle • Brøndbyvester Mølle • Bundsbæk Vandmølle • Davinde Vindmølle • Dronningmølle • Dybbøl Mølle • Egeby Mølle • Egeskov Mølle • Elstrup Mølle • Eriksholm Vandmølle • Esrum Mølle • Fejø Mølle • Fez Marokko • Frøslev Stubmølle • Fuglevad Vindmølle • Fussingø Vandmølle • Gammelby Mølle • Gedesby Mølle • Grande Mühle • Grubbe Mølle • Gudhjem Mølle • Havnbjerg Mølle • Havnsø Mølle • Havnø Mølle • Herlufille Mølle • Hjerritsdal Vandmølle • Hjerl Hede • Højer Mølle • Højsager Mølle • Hønsinge Mølle • Høring Mølle • Hørsholm Mølle • Høve Mølle • Jels Vindmølle • Jernløse Mølle • Kaleko Vandmølle • Karlstrup Stubmølle • Frilandsmuseet • Kildebrønde Mølle • Kirkemøllen Pedersker • Kisserup Mølle • Koldby Mølle • Kolmar Mühle • Kuremøllen • Lille Mølle • Den 6. Femmøller • Lindau Mühle • Ll. Heddinge Mølle • Lumby Mølle • Lumsås Mølle • Lundbæk Vandmølle • Lyngby Mølle • Maderup Mølle • Maglehoj Mølle • Majbølle Mølle • Mandø Mølle • Myrager Mølle • Måre Mølle • Nordre Mühle, Pelworm • Ny Mølle • Nübbenfeldt Mühle • Nybøl Mølle • Osdorfer Mühle • Pibe Mølle • Ramsløse Mølle • Reitbrooker Mühle • Ribe Ydermølle • Ringsted Vindmølle • Rudkøbing Bymølle • Rutsker Mølle • Rode Vejmølle • Rødkilde Vandmølle • Rørvig Mølle • Sillerup Mølle • Skenkelso Mølle • Skjern Vindmølle • Skovholm Mølle • Skovsgård Mølle • Skovsgårds Mølle Sj. • Slagelse Hagendrup Mølle • Slusegårds Mølle • Snejstrup Mølle • Solrød Mølle • Stenby Mølle • Stokmøllen i Østerklit • Strandvejsmøllen • Stubmøllen i Den gamle by • Stubmøllen i Holbæk • Svanemøllen • Sønderho Mølle • Søstermøllen Funabashi, Japan • Tikøb Mølle • Tipperup Mølle • Trente Mølle • Ubby Mølle • Uggerslev Mølle • Uhre Mølle • Ulbølle Mølle • Ulsted Mølle • Ulstrup Mølle • Valsemøllen, Åkirkeby • Vandmøllen i Den gamle By • Vang Vandmølle • Vejle Vindmølle • Vejstrup Vandmølle • Ventepose Vandmølle • Viby Mølle • Vibæk Mølle • Vindeby Mølle • Vodskov Mølle • Vøllerslev Mølle • Yderby Mølle • Øxnebjerg Mølle • Aabenraa Slotmølle • Årdsdale Mølle • Åstrup Mølle

Uddannet i møllebyggerfirma grundlagt 1882

Rødkilde Vandmølle modtog i 1997 Europa Nostra Prisen

Møllen er medlemsblad for Dansk Mølleforening og udsendes seks gange om året i midten af månederne: januar, marts, maj, juli, september, november.

Dansk Mølleforening

Protektor: Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen

Bestyrelse

Jens Søndergaard (formand),
Knudsvej 14, 4623 LI. Skensved
tlf. 5752 7262
E-mail: jensmsj@mail.dk

Søren Hansen, (næstformand)
Louisevej 5, Lumby, 5270 Odense
tlf. 6595 5847
E-mail: shh.louisevej@hansen.mail.dk

Per Gliese (sekretær),
Næstvedvej 241E, 4100 Ringsted,
tlf. 5761 8722
E-mail: pergliese@gmail.com

Kirsten Jervelund (kasserer)
Grubbe Mølle, Grubbemøllegården 2, 5600 Faaborg
Tlf. 6261 9108
E-mail: grubbemoelle@gmail.com

Susanne Jervelund
Grubbemøllegården 8A, 5600 Faaborg
tlf. 6264 1819
E-mail: jervelund@gmail.com

Peter Castberg
Tvedevej 10, Tybjerglille 4160 Herlufmagle
tlf. 5634 6677
E-mail: k_pcastberg@hotmail.com

Niels Christoffersen,
Lumsås Mølle, Oddenvej 188, Lumsås,
4500 Nykøbing Sj. Tlf: 5932 1644,
mail: lumbsaas@telimail.dk

Tidsskriftet "Møllen"

Ansvarshavende Redaktør:
Susanne Jervelund

Redaktionsudvalget:
Per Gliese og Kirsten Jervelund

Abonnement og medlemskab:
Enhver mølleinteressert kan optages som medlem.
Årskontingent 400 kr.
Henvendelse til Kasserer Kirsten Jervelund
Grubbe Mølle, Grubbemøllegården 2, 5600 Faaborg,
Tlf. 6261 9108
E-mail: grubbemoelle@gmail.com
Jyske Bank, 5056 - 123709-5
SE nr.: 32697569
SWIFT-BIC: JYBADKKK
IBAN. NR: DK4750 56000 1237095

Annoncer:

Henvendelse til redaktionen.
Annoncepriser pr. nummer ekskl. moms:
1/1 side: 900 kr. - 3/4 side: 650 kr.
1/2 side: 500 kr. - 1/4 side: 300 kr.
1/8 side: 200 kr.
+ evt. farvetillæg
websideannonce 500,- kr. /år-i forbindelse med
bladannonce 250,- kr. /år

Bestilling af ekstra blade.

Medlemmer/ møllelaug kan bestille ekstra numre af Møllen hos kassereren. Prisen er 250 kr/ år pr. ekstra "bladsæt".

Tryk: Trundholm Tryk
Oplag: 500

www.danskmølleforening.dk

Bladets indhold er ikke nødvendigvis udtryk for bestyrelsen/bladets holdning.

Deadline på indsendelse af stof til Møllen er den 20. i måneden forud for udgivelse

Fra formanden

Et år er gået og vi tager fat på et nyt, med hvad det vil bringe med sig af godt eller dårligt, men sådan har det jo altid været, så det skræmmer os ikke. Vi er parat til at tage fat på de ting der ligger lige foran os, nemlig årsmødet og Dansk Mølledag samt de nye ting der måtte komme. Her har vi stadig spørgsmål til kulturministeriet (Kulturarvsstyrelsen) blandt andet om vandplaner m. m. som vi gerne snart skulle have vished om. Som I kan se er der ingen fare for at vi bliver arbejdsløse foreløbig. Vi er alle i bestyrelsen parat til at tage fat på dette arbejde, og vi ønsker jer alle medlemmer, annoncører, sponsorer og læsere af vort blad et rigtig godt nytår, med tak for godt samarbejde i det forløbne år.

Fra redaktionen

Møllens redaktion ønsker alle læsere et godt nytår, med tak for tilsendte indlæg i det forløbne år – vi håber interessen for bladet fortsætter fremover.

Vi vil prøve lidt nyt i år. En af de meget konkrete ting er økonomi. Derfor vil vi forsøge at holde bladet på en vægt under 100 gram, så vi kan spare lidt på portoen. Det vil ske dels ved at bladet vil blive trykt på tyndere papir, dels kan bladet blive på færre sider.

Et andet tiltag bliver valg af fotos til bladets bagside. Her vil vi i stedet for billeder af forskellige møller, nu prioritere at vælge et nærbillede af detaljer fra møller. I dette første nummer er det en trappe fra Dyrehavemøllen i Nyborg.

Endelig overvejer vi at ændre nummereringen af siderne i bladet. Hidtil har alle siderne i et år været fortløbende, således at det kun er årets første nummer der indeholder side 1. Dette stammer sandsynligvis fra en gang hvor bladet blev indbundet? Eller? I hvert fald er det en overvejelse at vi fremover i hvert nummer starter med side 1. Men det er et forhold vi gerne vil have tilkendegivelser om fra læserne, hvis der skulle vise sig at være en årsag til den fortløbende nummerering som hidtil har været anvendt.

Nye medlemmer

VI SIGER VELKOMMEN TIL:

Niels Erik Bølling
Fredensborg
Jørgen Jørgensen
Vennebjerg Møllelaug
Hjørring
Aage Peter Kristian Andersen
Fredensborg
Egeskov Møllelaug, Kværndrup
Birgit Wøhlk, Ebeltoft

Billederne på for- og bagside:

Forsidefoto:

Ørnbjerg Mølle på Djursland, fik i oktober måned 2011, sit nye vandhjul monteret. Møllen er nu restaureret både ud og indvendig. Læs mere om opsætning af vandhjulet inde i bladet. Foto: Birgit Wøhlk

Bagsidefoto:

I foråret 2011 udkom en imponerende bog: Danmarks industrielle miljøer af Henrik Harnow – et værk med rigtig mange billeder. Forfatteren og fotografen Flemming Wedell havde rejst hele landet rundt for at samle stof til bogen.

Man besøgte også Dyrehave Mølle ved Nyborg, hvor fotografen fik en helt speciel oplevelse, som ikke er med i bogen. Synet af en trappe i møllen fik ham til at stoppe op. De slidte trin gjorde et stort indtryk – Tænk hvor mange gange, der har været gået op og ned ad trappen for at slide trinene så meget – og på et tidspunkt er der lagt nye trappetrin ovenpå de gamle – også disse er slidt helt ned!

Læs anmeldelse af bogen, inde i bladet. Foto: Flemming Wedell

Indholdsfortegnelse

Fra formanden	3
Fra redaktionen	3
Forsmag på Årsmøde 2012	4
Die schöne Müllerin	5
Kender nogen disse malerier	8
Møller Niels Andreas Hansen - forpagter af Grevens Mølle	10
Nyt vandhjul på Ørnbjerg Mølle	15
Fra Møllelaugene	17
Møllenoter	19
Mærkedage	19
Fra læserne	20
Bog anmeldelser	21
Dødsfald	22

Forsmag på Årsmødet 2012

Baunhøj Mølle i Grenå, hvor møllersvendene er klar til at modtage os.

Foto: Baunhøj Møllelaug

Af: Johnny Edelgaard

Årsmødet 2012 bliver på Djursland i dagene fra den 1. til 3. juni. Alt sammen i et naturskønt område hvor vi skal se natur og høre historier omkring nogle gamle møller, samt høre om naturparken på Mols.

Poul Erik Bærentzen er guide, og vil fortælle på turen rundt på Mols. Poul Erik, er bl.a. kontaktperson til Ebeltoft Naturpark.

Stedet hvor vi skal bo er endnu ikke forhandlet på plads, men vil formentlig blive i Grenå eller Ebeltoft. Men mere om det i næste nr. af møllen.

Udflugten vil blandt andet indeholde besøg eller måske? - et fotostop på Ebeltoft Mølle, som er nedlagt som mølle, og genopstået som sommerhus.

Ebeltoft Mølle, hedder Marie Mølle. Efter at den stoppede i 1950 med at male mel, blev den solgt i flere dele. Kommunen købte bl.a. vinger og hat, mens resten blev solgt til beboelse. Siden er den blevet restaureret og i dag er den et topmoderne sommerhus.

Fra Ebeltoft, kører vi langs stranden over til Vistoft Mølle.

Vistoft Mølle er en galleri vindmølle der er i forfald. Inde i møllen er der kun vingeaakselen, samt hattehjulet tilbage. Møllen blev genopført i 1857, efter en brand. Den bruges i dag til udstillinger, konferencer og møder i dag. Den ligger ret højt, og får vi klart vejr på dagen, kan man opleve stor-slået natur fra møllens omgang.

Møllen er privat ejet og der er ønske om at få møllen restaureret.

Vi kommer også igennem Mols Bjerger, på vejen ned til Femmøller, hvor vi skal indtage vores frokost på Overmøllen.

Efter frokosten går vi en tur ned igennem Femmøller, mens Poul Erik fortæller historien omkring stedet. Næste stop bliver Ørnbjerg Mølle. Her er oprettet et møllelaug, som arbejder med at genopføre møllen. For nylig har man fået vandhjulet restaureret. Et spændende projekt, som bliver interessant at følge. Vi skal også besøge Fannerup Mølle, hvor tidligere møller

Karl Åge Busk, vil fortælle og fremvise møllen. Undervejs vil Niels Frode fortælle historien om Pers Mølle, hvor der kun er få rester tilbage af den gamle mølle og mølledam.

Når vi kører fra Fannerup, kører vi forbi Lille Mølle. Her har været både en vindmølle og en vandmølle. Men begge møller er også historie. Niels Frode fortæller historien omkring Lille Mølle, mens vi er på vej til Baunhøj Mølle, som er en nyopført mølle, der er fuld funktionsdygtig.

Hvis vejret er med os vil møllen arbejde, og være et af turens absolutte højdepunkter.

Undermøllen, bliver brugt til udstillinger for forskellige kunstnere, samt mange andre aktiviteter.

På Baunhøj Mølle er der 14 møllersvende, samt 2 praktikanter, som skiftevis kører med møllen, hver søndag hele sommeren.

Udførligt program for årsmødet 2012 følger i næste nummer, men sæt allerede nu kryds i kalenderen. I kan godt glæde jer.

En arbejdende Vistoft Mølle på gammelt postkort fra omkring 1905 - 10.

Foto: Per Glieses postkortsamling

Ørnbjerg Mølle har forhåbentlig fået sit vand fra mølledammen tilbage, når vi besøger den til årsmødet. Det nye vandhjul er klar.

Foto: Bøje Nielsen

Ved møllen i Mühlfeldt ses møllersvenden i snak med mølledatteren ved indgangen til mølleriet.

Foto: Per Glieses postkortsamling

Die schöne Müllerin

Af Susanne Jervelund

Af de mest kendte tekster i litteraturen, hvor en mølle indgår er Franz Schuberts sangcyklus på tyve sange "Die schöne Müllerin". Sangene repræsenterer romantisk litteratur og tysk

"weltschmerz". Sangteksterne er skrevet i 1821 af forfatteren Wilhelm Müller (1794-1827) der var samtidig med Heinrich Heine. Johann Ludwig Müller blev født den 15. oktober 1794 i Dessau i Tyskland. Han døde i samme by i 1827, kun to uger før

sin 33 års fødselsdag. På det tidspunkt var han allerede en anerkendt kritiker, forlægger, oversætter og poet.

De tyve sange rummer i korthed beretningen om den unge hvide møllersvend, der vandrer langs sin "ven"

Gammelt Tysk postkort fra ca. 1910, der illustrerer "Der Schöne Müllerin" foran vandmøllen.
Foto: "Møllens" arkiv

bækken. Det er en tragisk historie, men det er et værk som stadig har litterær og musikalsk værdi. Litterært kan tolkning af moderne litteratur tage udgangspunkt i den tragiske sangcyklus tydelige symbolsprog. Musikalsk skal sangene være en stor udfordring for sangere, og især unge sangere skulle kunne lære meget ved at arbejde med de tyve sange. Det er også et værk, der stiller krav om tilhørerens fulde opmærksomhed.

Franz Schubert har i kompositionen gjort de tyve sange til hver sin helhed, hvor digt og akkompagnement udgør en musikalsk helhed. Hver sang udtrykker en samlet stemning, som understøttes af harmoni og instrumental grundtone. Akkompagnementet udtrykker en grundtone som giver tilhørerne lejlighed til at dvæle i digtets tankeindhold, mens sangerens stemme fører fortællingen frem. Die Schöne Müllerin er et værk der stadig betager, blandt andet grundet værkets helhed.

Når det er konstateret, må man vist også nævne, at det nok ikke er alle der finder værket lige tilgængeligt. Det synges oftest på tysk og det er en fordel at kende historien for at kunne værdsætte sangene. Men det er umagen værd, at kende bare *lidt* til den

berømte sangcyklus. Den første sang "Vandringsmanden" udtrykker den unge møllersvends begejstring over den eventyrligt spændende vandring langs bækken. At vandre er den naive møllersvends store glæde og lyst. Det er en trang han deler med møllens vandhjul og de tunge kværnsten, som gerne ville gå endnu hastigere. *Das Wandern ist des Müllers Lust, Das Wandern! Das muß ein schlechter Müller sein, Dem niemals fiel das Wandern ein, Das Wandern.*

I den anden sang "Hvorhen" taler møllersvenden med bækken om hvor den løber hen. Han spørger det klare vand om han er på rette vej, og med det skal også forstås med hensyn til fremtiden. Han bliver enig med sig selv om at der nok er vandnymfer i bækken som leder ham på vej og ikke mindst hjælper det, at han tænker på de møllehjul der drejer ved hver en bæk.

I den tredje sang "Holt" standser møllersvenden op ved at han opdager en vandmølle foran sig. Den byder ham velkommen og stedet virker indtagende og er badet i sollys. For møllersvenden er dette sted svaret på spørgsmålet om hvorhen. *Ei willkommen, ei willkommen, Süßer Mühlengesang!*

"Takkesang til bækken" hedder den fjerde sang, hvor møllersvenden udtrykker sin lyksaglighed over at bækken har ført ham til denne mølle, hvor han finder arbejde og møder mølledatteren. *Zur Müllerin hin!, So lautet der Sinn.*

Den femte sang "Fyraften", handler om en sammenkomst efter fyraften på møllen. Møllersvenden drømmer om, at kunne udtrykke sine kærlighed til mølledatteren. Han drømmer om at have tusind arme og at være stærk, så han kunne dreje vandhjulet ligesom bækken. *Hätt'ich tausend Arme zu rühren!, Könnt'ich brausend Die Räder führen!*

Desværre gør det ikke indtryk på mølledatteren, som blot takker for dagens arbejdsindsats og siger "godnat til alle" og ikke bare til ham.

O Bächlein meiner Liebe, Wie bist du heut' so stumm, indleder den sjette sang "Den nysgerrige". Her spørger den unge mand bækken. Elsker hun mig? er det et ja eller et nej. Det er den vældige møllebæk han søger råd hos, og ikke hverken blomster eller stjerner. Sangen og musikken gengiver en ængstelse og en sukkende afventen på svar.

I den syvende sang "Utålmodighed" raser den unge mands kærlighed afsted for fuld fart. Han vil finde udtryk for sine følelser, hugge det i sten, skære det i bark, hviske det sukkende til vinden, til blomsterne og til bækken. *Ich grüb' es gern in jeden Kieselstein, Ich möcht' es sä'n auf jedes frische Beet, Mit Kressensamen, der es schnell verrät, Auf jeden weißen Zettel möcht' ich's schreiben: Dein ist mein Herz, und soll es ewig bleiben.*

Sang nummer otte "Morgenhilsen" indledes med svendens *Guten Morgen, schöne Müllerin!*. Men selvom sangen er charmerende og forførende, vender møllerpigen ansigtet bort. Sangen udtrykker svendens forbavselse og naive mangel på forståelse for situationen. *O laß mich nur von ferne stehn, Nach deinem lieben Fenster sehn, Von ferne, ganz von ferne!* Svenden fortsætter i sine drømme.

Sangen "Møllerens blomster" beskriver blomsterne, der har samme farve som møllerpigens øjne. *Am Bach viel kleine Blumen stehn, Aus hellen*

Den danske tenor Aksel Schiøtz (1906 - 1975) som også har fortolket dette store værk.
Foto: Privatfoto

Franz Schubert, ophavsmanden til værket.

Foto: Privatfoto

blauen Augen sehn; Der Bach, der ist des Müllers Freund. Svenden drager en parallel mellem de blå blomster, møllebækken som er møllerens ven og møllerpigen, som han også gerne så som en ven – men det lykkes altså ikke at få hende som ven.

Sangen ”Tåreregn” giver en udførlig beskrivelse af parret, der sidder på skrænten over bækken og kigger ned i vandet. I bækken ses spejling af himlen og skyerne, blomsterne og stjernerne. Svendens hjerte er så fuldt, at en tåre drypper fra hans øjne. Pigen tror, at tåren, der faldt, er en regndråbe, og hun vil hjem. *Sie sprach: Es kommt ein Regen, Ade, ich geh’ nach Haus.*

I ”Min” eksploderer svenden med et begejstret Hun er min! som om mistanke eller skuffelse ikke eksisterede. Det er det eneste i verden, og svendens ordre er: *Bæk, stop din rislen!, Møllehjul, hold op med din klapren, Fugle, stands jeres sang!* for at mit ord *Mein* bliver det eneste, der kan høres!

I den tolvte sang ”Pause” taler mølledatteren om sin lut der hænger på væggen *Meine Laute hab’ ich gehängt an die Wand, Hab’ sie umschlungen mit einem grünen Band* – Møllersvenden kender ikke til baggrunden for talen om det grønne bånd, og skifter mellem

forhåbningsfuld spænding og bedrøvede spørgsmål.

I sangen ”Med det grønne bånd fra lutten” udtaler pigen at det grønne bånd på lutten ikke bør hænge og falme på væggen. *Jamen, jeg vil gerne give dig det”, siger møllersvenden, “så du kan binde det om håret, for det ser ud til, at du holder af grønt. Ja, grønt betyder håb og vores kærlighed er stedsegrøn. Er det ikke sandt?* Møllersvenden anerkender ikke noget om den virkelige sammenhæng om hvorfor der nu er fokus på det grønne bånd.

Sandheden går op for møllersvenden i ”Jægeren”, idet det går op for ham at mølledatteren er kæreste med en jæger – og ikke ham den hvide møllersvend. Han forsøger at latterliggøre sin rival, ved rasende at kalde det *Jägerheld*. Og beder jægeren om at blive i skoven og lade møllen i fred: *Doch besser, du bliebest im Walde dazu, Und liebest die Mühlen und Müller in Ruh.*

Møllersvendens lidelser følges videre i sangen ”Jaloux og stolt”, hvor han dels anklager møllerpigen for at have ladet ham tro at de kunne blive kærestes. Dernæst beder han bækken

om hjælp til at fortælle hende, at han trods alt har det godt. Imidlertid er den stille møllebæk blevet til en rivende bjergstrøm, der beskriver hans oprørte sindstilstand.

I den sekstende sang ”Yndlingsfarven” klager møllersvenden fortvivlet over den foretrukne grønne farve – jægerens farve. Det bliver til en sentimental klagesang, hvor han vil klædes i grønt og begraves under et grønt græsdekke. *Grabt mir ein Grab im Wasen, Deckt mich mit grünem Rasen: Mein Schatz hat’s Grün so gern.*

Fortvivlelsen fortsætter i ”Den onde farve”, hvor møllersvenden nu har trang til at udrydde den grønne farve og få den til at blive hvid. Endelig vil han tage det grønne bånd fra møllerpigens hår og tage afsked med et kærligt farvel. *Ade, ade! Und reiche mir, Zum Abschied deine Hand!*

I sangen ”Tørrede blomster” erkender møllersvenden at han må resignere. Han beder sorgeligt om at de blomster møllerpigen gav ham, må blive lagt ved hans grav. *Ihr Blümlein alle, Die sie mir gab, Euch soll man legen, Mit mir in’s Grab.* Når møllerpigen

Schicks Mühle hvor møllersvenden og mølleren betragter det smukke vandhjul i solskinnet.

Foto: Per Glieses postkortsamling

vandrer forbi graven vil hun bemærke blomsterne, mener han.

Den nittende sang ”Mølleren og bækken” er en dialog mellem den triste lidende møllersvend og den livgivende friskt rindende bæk. Bækken forsøger at trøste møllersvenden, men hans lidelse kender ingen ende og han kaster sig i vandet og drukner. *Ach Bächlein, liebes Bächlein, Du meinst es so gut: Ach Bächlein, aber weißt du, Wie Liebe tut?*

Den sidste sang ”Bækkens vuggevis” synger bækken en gribende vuggesang til den druknede møllersvend. *Gute Nacht, gute Nacht! Bis alles wacht, Schlaf’ aus deine Freude, schlaf’ aus dein Leid!*

Die Schöne Müllerin er indspillet

To pladecover af dette værk, med vandmølle som illustration.

mange gange af utallige sangere. Blandt andet den danske sanger Aksel Schiøtz indspillede de tyve sange og det skulle stadig være en af de bedste der er lavet. Indspilningen findes på CD.

Kilder:
Aksel Schiøtz ”The Singer and his Art” (1970).
Dansk oversættelse: Gerd Schiøtz

Kender nogen disse møller?

1.

Maleri 1.

Dette uidentificerede møllebillede er sendt til Dansk Møllerforening, med følgende oplysninger:

Forleden fik jeg anmodning om at hjælpe med at identificere lokaliteten for dette lille maleri, som er signeret med bogstavet B og årstallet 1841. Da det er et noget specielt anlæg, kan der være tale om en god billedmæssig dokumentation fra før fotografiets tid, men jeg behøver hjælp til at kende stedet.

Billedet viser et temmelig høj mølle med bådformet hat. Ved siden af ses tømmerskelettet til en mølle under opførelse. Møllerne er umiddelbart op ad en ”mur” som støttes af en del skråstivere, men hverken mur eller anlæg i det hele taget er ikke nærmere defineret. Har nogen en ide om anlæggets karakter og beliggenhed vil jeg meget gerne have kontakt på mail: benny.boysen@mail.dk

Med venlig hilsen

Fh. Museumsinspektør, Benny Boysen, Struer

Maleri 2.

Ingen signatur og ikke navn eller lokalitet på møllen.

Skulle nogen af ”Møllens” læsere kende disse møller og deres lokalitet, hører vi på redaktionen gerne om det. Ejeren af maleri nr 2, - Per Gliese – kan også kontaktes direkte på tlf.57 61 87 22.

2.

Lindelse Mølle 1828

Linoliemaling fra Phoenix Paint på Langeland

Phoenix Paint er en nystartet farve- og lakfabrik, som producerer linoliemaling til alle typer træværk.

Linoliemaling fra Phoenix Paint har en lang række gode egenskaber:

- Høj dækevne – giver fuld dækning i første strøg.
- Nem at påføre – kan trækkes langt og løber ikke.
- Gode tørringsegenskaber – tørrer i løbet af 1 døgn ved 20 °C.
- Fremstilles som standard program i 10 udvalgte farver, der omfatter de farver, som har været anvendt i gennem tiderne over hele landet til vore gamle huse, møller og gårde.
- Farverne er: Hvid – grå umbra – okker – rød okker – svensk rød – dodenkopf – brun umbra – almueblå – almuegrøn – sort.
- Linoliemalingerne er fri for opløsningsmidler og leveres klar til påføring.
- Til store arealer, hvor man ønsker at påføre ved sprøjtning, leveres i en sprøjte kvalitet.

Produktprogrammet omfatter:

- Linoliegrunder
- Linoliemaling - indendørs
- Linoliemaling – udendørs
- Jernmønjemaling
- Blymønjemaling

Malingen leveres direkte fra fabrikken til dig som forbruger, altså ingen fordyrende mellemlid.

Bestilling kan ske til:

Phoenix Paint - Mjølbyvej 7 - 5900 Rudkøbing

Telefon: 6251 2828 - Mail: info@phoenix-paint.dk - www.phoenix-paint.dk

Hvis man selv vil hente malingen, så kan dette ske enten på fabrikken eller på

Lindelse Mølle - Møllebanken 1 - Lindelse - 5900 Rudkøbing

www.lindelse-molle.dk

Møller Niels Andreas Hansen – forpagter af Grevens Mølle

Af: Susanne Jervelund

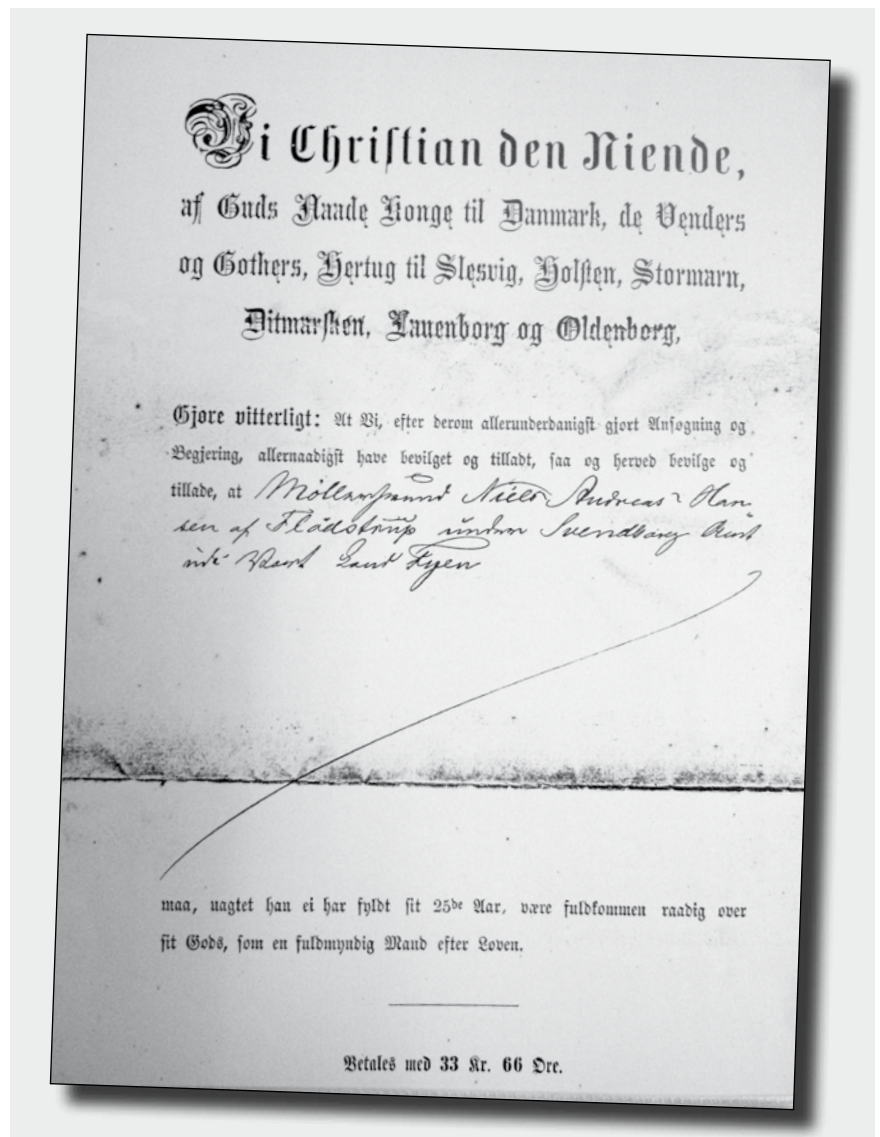
Førhen tilhørte mange møller godser og selve driften blev forestået af mølleforpagtere. Mange af disse forpagtningskontrakter eksisterer stadig og kan i dag være med til at fortælle om forholdene for en mølleforpagter omkring år 1900.

På den vindmølle, der hørte under Brahesminde Gods, Horne Mølle ved Faaborg, blev der i 1894 indgået en meget omfattende forpagtningsaftale med den dengang kun 21 gamle Niels Andreas Hansen.

Niels Andreas Hansen blev født på gården Øxnebjerggård nord for Horne by den 8. august 1872. Han gik i skole i Horne og blev konfirmeret i Horne Kirke i 1886. Tre år senere, den 1. maj 1889 kom han i lære som møller på Trente Mølle, hvor han var indtil 1. maj 1891. Derefter arbejdede han fra 1. maj 1891 til 27. marts 1892 på Helene Mølle i Diernæs. Herefter fulgte et år som soldat i Odense fra april 1892 til marts 1893.

Underkorporal Nr. 349 Hansen ved 3. korporalkorps, 26 batallions 4. Kompagni. Efter soldatertiden var Niels Andreas Hansen en tid på en mølle i Flødstrup, indtil han pr. 1. maj 1894 overtog forpagtningen af Horne Mølle. Niels var kun 21 år gammel, så han måtte have særlig Myndighedsbevilling for at kunne indgå i aftalen. På det tidspunkt eksisterede begrebet ”fuldmyndig”, som betød at en person først på egen hånd kunne indgå i forpligtende formueanligender, efter de fylder 25 år, men det var muligt at søge om Fuldmyndighedsbevilling fra det 22 år (dette kom også til at gælde for kvinden i 1903).

Niels Andreas Hansen blev vurderet til at være fuldmyndig og kunne således indgå som forpagter af møllen. I det følgende bringes denne omfat-

Myndighedsbevilling for møller - Niels Andreas Hansen - udstedt i 1894.
Foto: S.J.

tede kontrakt der løb over en periode på 10 år.

”Imellem Underskrevne, Besidderen af Grevskabet Brahesminde og Niels Andreas Hansen af Horne, er indgået og oprettet følgende

Forpagtningskontrakt

Om den til Grevskabet tilhørende saakaldte Horne Mølle:

1.
Forpagteren afslutter for et Tidsrum af 10 år Ti Aar den 1st Maj 1894 at regne, til hvilken Tid den nugældende Forpagtningskontrakt udløber. Forpagtningen ophører altsaa uden videre Opsigelse den 1st Maj 1904 forsaavidt den ikke forinden fra no-

gen af Siderne som nedenfor nævnt begjæres hævet.

I Tilfælde af Forpagterens Død inden Forpagtningstidens Udløb, skal hans Enke, hvis han efterlader sig en saadan, være berettiget til at beholde Forpagtningen i den omkontraherede Tid, dog saaledes at hun, hvis hun indlader sig i nyt Ægteskab, er forpligtet til, hvis det forlanges, at fratræde den derpaa følgende 1st Maj uden nogen Gjodtgjørelse,

Skulle Forpagteren ikke ved sin Død efterlade sig en Enke, eller hun skulle afgaa ved Døden inden den omkontraherende Tids Udløb, skal Lehnbesidderen være berettiget til at fordre Kontrakten hævet uden Gjodtgjørelse til den henholdsvis efter Forpagterens eller hans Enkes Forfald første paaføl-

gende 1ste Maj eller 1ste November, og ligeledes skal Lehnbesidderen være berettiget til, hvis Forpagteren eller hans Enkes Bo skulle komme under Konkursbehandling, eller hans eller hendes Bo skulle befindes insolvent, at fordre Kontrakten straks hævet og Møllen med Inventarium og Bygninger m.v. kontraktmæssig afleveret af Skifteretten, i hvilke nævnte Tilfælde der af den betingede aarlige Afgift ikkun bliver betalt for Tiden indtil Fratrædelsen.

Endskjønt Forpagtningen som foranført er indgaaet for 10 Aar skal det dog være Forpagteren eller hans Enke forbeholdt at kunne opsigte Forpagtningen tidligere om saadant ønskes, og Fratræder dens Værker og Indretninger, som af Vaaningshusets Bygninger, alt saavel ind- som udvendig, sasom Bygningernes Lerpækning og Hvidtning, samtlige Tagges Vedligeholdelse, Istandsættelse af Hængsler, Laase, Nagler, Stormkroge og andet Beslag, ligeledes af Porte, Døre, Vinduer, Lemme, Trapper og Loftter, Omlægning af Brædegulv og Stenbrolægning, Vedligeholdelsen af Skillerum i Heste – Kvæg – og Svinestalden samt Gulve og Krybber sammesteds, saa og af Brønden med Dæksel. ... Forpagteren forpligter sig derhos særligt til at lade Vindmøllen med Tilbygninger og hvidtede Mure udspække og hvidte eller farve, efter som det hidtil har været det, hvert andet Aar, at lade det indvendige

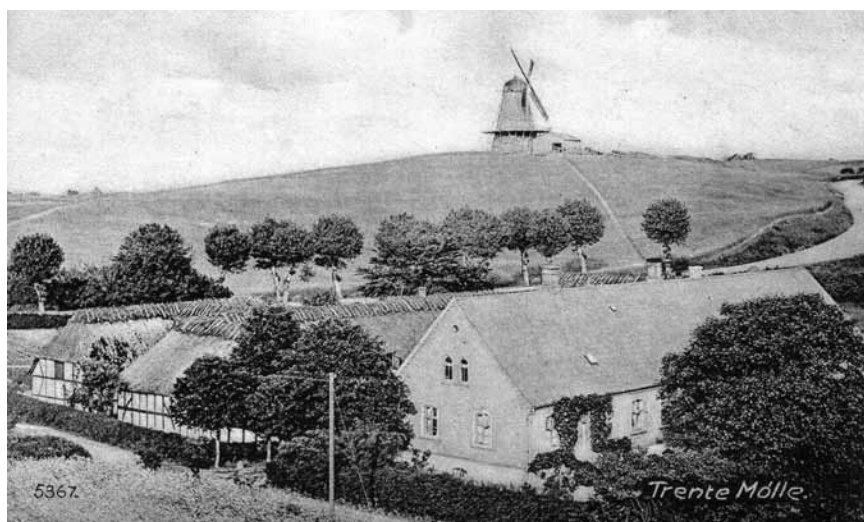
Træværk paa Møllen, samtlige Spaantage, Rækværk og Stiver, samt Vinduer, Døre og Porte m.v. saavel her som i Vaaningshuset oliemale 2de Gange hvert 3die Aar, samt en Gang i hver Sommer at lade den sakaldte Omgang paa Møllen overstryge med et forsvarligt Lag brun Tjære med iblandet Sand.

De til Vedligeholdelsen af Vaaningshusets fornødne Træmaterialer samt Mursten og Langhalm betales af Lehnbesidderen, men Forpagteren er forpligtet til uden Gjodtgjørelse at lade forannævnte Materialer afhente i Faaborg eller andetsteds i Omegnen, hvor samme anvises.

Hvad angaar Møllen med Tilbygninger og Værker, bekoster Lehnbesidderen samtlige Træmaterialer og Spaan, de fornødne Sten til Grubberne i raa Tilstand samt Zink til Tilbygningens Tag, og hvis den liggende Jernaxel i Vindmøllen maatte blive ubrugelig, - uden at saadant kan tilregnes Forsømmelighed af Forpagteren eller hans Folk, - bekoster Lehnbesidderen en ny Axel.

Transport af de fornævnte Materialer, Tildannelse, Jerntøj og Indlægning eller Anbringelse af bemeldte Gjenstande, saavelsom alle øvrige behøvende Materialer og Arbejdslønnen bekoster og besørges derimod af Forpagteren, der ved deslige Reparationers Udførelse er pligtig at rette sig efter den Anordning, der måtte gives ham af Lehnbesidderen. De gamle

Transport af de fornævnte Materialer, Tildannelse, Jerntøj og Indlægning eller Anbringelse af bemeldte Gjenstande, saavelsom alle øvrige behøvende Materialer og Arbejdslønnen bekoster og besørges derimod af Forpagteren, der ved deslige Reparationers Udførelse er pligtig at rette sig efter den Anordning, der måtte gives ham af Lehnbesidderen. De gamle

Trente møllerne hvor Niels Andreas Hansen kom i lære i 1889.

Foto: Per Glieses postkortsamling

TADRE MØLLE

Tadre Mølle drives i dag som 1800-tals møllegårdsmuseum og naturcenter under Roskilde Museum med fokus på Elverdamsdalens spændende kulturmiljøer (masser af møllehistorie, Sjællands største kilder og herregården Aastrup i nærområdet). På møllegården kan man bl.a.

- x se udstillingen "Elverdamsdalen og møllerne" og opleve 1800-tals møllen i funktion
- x nyde lægeplantehaven og kældergården og vandre ad de smukt anlagte trampestier
- x bestille en omvisning med fortælling om dalen og demonstration af vandmøllen
- x bestille undervisning med temaer bl.a. omkring 1800-tals gården og vandenergi
- x overnatte på naturlejrpladsen (større grupper skal forudbestille)
- x forfriske sig med kaffe og kage m.m. i møllecaféen (større grupper skal forudbestille)

Åbningstider 2012: 5. april - 9. april: Alle dage kl. 11-16 1. maj - 30. juni: Lør/søn/helligdage kl. 11-16 1. juli - 31. juli: Alle dage kl. 11-16 1. august - 31. oktober: Lørdage og søndage kl. 11-16 samt 15. - 19. oktober: Alle dage kl. 11-16

Pga. restaureringsarbejder kan der forekomme ændringer i åbningstiderne. Se venligst herom på www.roskildemuseum.dk. Her kan også læses om møllens historie, undervisningstemaer, særarrangementer, aktuelt nyt, priser, mølleforening m.m.

Tadre Møllevej 23, 4330 Hvalsø. Tlf. : 59194001 / 40356187. tadre@lejre.dk

Materialer er Forpagteren uvedkommende og til Ejerens fri Disposition. Af den indkontraherede Forpagtningsafgift, hvilket Beløb indbetales aarlig den 1ste Maj for det forløbne Aar, saa længe den fratraadte Forpagter eller hans Enke er i live, og tilkommer altsaa den længstlevendes Bo, hvis han eller hun dør førend den 1ste Maj 1904 ikkun Gjodtgjørelsen for det løbende Aar beregnet til Valørdagen.

2. Til Brug og Benyttelse i Forpagtningstiden overlades Forpagteren:

a. Horne Mølle med det hele deri værende Værk og alle Indretninger med Tilbehør samt den til Møllen senere opførte Tilbygning mod Vest.

b. Det ved Møllen beliggende Grundstykke, der er frahegnet Avlsgaardens Have og de tilstødende Marker.

c. Det ved Horne By beliggende Hus med den indhegnede Gaardsplads og derved beliggende Haveplads.

Forpagteren er dog pligtig til med $\frac{1}{4}$ Aars Varsel til en 1ste April eller 1ste Oktober at fraflytte det under Ltr. c ommeldte Hus med tilliggende Have, imod at der anvises ham Beboelse i Stuehuset til den nedbrændte Hornegaard, samt fornødent husrum derved. Grundstykket ved Møllen vil i saa Fald blive udvidet med et lige saa stort Areal som den nuværende Haveplads, men Forpagteren kan ingen Erstatning fordre, selv om Jordarealets eventuelt maatte være af ringere Bonitet end den nuværende Haveplads.

Over Møllen med Værker og Inventar samt øvrige bortforpagtede Bygninger vil der blive optaget en lovformelig Synsforretning af 2 uvildige af Retten udnævnte Mænd, hvilken Synsforretning skal tjene til Regel for Afleveringen heraf ved Forpagtningens Fratrædelse.

3. I Forpagtningstiden besørger og bekoster Forpagteren alle ordinære Reparationer ved saavel Vindmøllens Bygninger samt. (tekst mangler)

Grevens Mølle på foto fra 1894, med Møller Niels Andreas Hansen midt i billedet, med hænderne i lommen. Foto: Horne lands folkemindesamling

Forpagteren maa ikke uden Ejerens skriftlige Samtykke foretage nogen Forandring ved Møllen, dens Værker og Indretninger, eller de øvrige Bygninger, hvorimod han ikke skal kunne modsætte sig at Ejeren forbedrer Bygningernes Indretning. Foregaar nogen Forandring uden Ejerens Minde, kan ingen Erstatning fordres for de derpaa anvendte Bekostninger, ej heller maa de med Bygninger og Værker forenede Materialer ved Fratrædelsen borttages eller ombyttes med andre.

4. Skulde Vindmøllen i Forpagtningstiden forgaa eller væsentlig beskadiges ved Ildsvaade eller anden ulykkelig Hændelse, fritages Forpagteren for at erlægge nogen Afgift fra den Dag, saadant sker, og indtil en ny Mølle er opført og kan tages i Brug, hvorimod Forpagteren ikke erholder nogen Erstatning for Næringstab, saavel som for Afsavn af Beboelseslejlighed, hvis denne skulde forgaa eller beskadiges, - Dette gjælder dog selvfølgelig kun under den Forudsætning, at Forpagteren eller hans Folks Handlemaade ikke maatte være Aarsag til Beskadigelsen, i hvilket Tilfælde Forpagteren bliver Lehnbesidderen ansvarlig for alt deraf flydende Tab.

5. Det i 2de Punkt Litra c nævnte Grundstykke maa alene benyttes til Havevækster eller Kornavl. Af Hegnet herom vedligeholdes ikkun Stykket mod Nord af Forpagteren, der derimod paahviler Vedligeholdelsen af samtlige Hegn om Husplads, Gaardsrum og Have, herunder indbefattet Stakit med Laager samt Led, der alt ved Fratrædelsen bliver at aflevere i forsvarlig Stand.

Træer og Buskvækster, der nu findes eller herefter plantes af Forpagteren, maa ikke borttages eller omhugges uden Ejerens Samtykke. Samtlige Vandleddninger vedligeholdes af Forpagteren.

Vejen, der fra Sognevejen fører hen til Møllen og omkring samme lader Forpagteren aarlig paaføre 10 Læs godt Grus og holder Stenkisten med Rendestensbrædt ud til den offentlige Vej ved lige, samt sørger i det hele for, at Vejen til enhver tid er farbar. Forpagterens kreaturer skal han kunne bringe i Hus til enhver Tid, og indestaar for, at de ikke kommer på Vej eller Gade, ej heller i de tilstødende Marker.

7. Til Fourage for Forpagterens Kreaturer overlades ham af Lehnbesidderen aarlig 13600 pund Vintersædshalm, 7200 pund Byghalm og 5280 pund Havrehalm, der afhentes af Forpagteren paa Hornegaarden naar paafordres og i saadanne Kvanta ad Gangen, som Yderen ønsker. - Som Vederlag herfor erholder Lehnbesidderen Gjødningen der produceres paa Forpagterens Bopæl, alene med Undtagelse af den Del deraf, der udfordres til hans Have og Grundstykke ved Møllen. Gjødningen afhentes paa Bopælen til passende Tider for Anvendelsen.

8. Forpagteren er pligtig til at drive Møllen for egen Regning og han maa selvfølgelig ikke indgaa Interessentskab eller under nogen somhelst Form overlade dens Drift til nogen anden.

Overtrædelse heraf berettiger til at opsige Forpagtningen med et halvt

Aars Varsel til en paafølgende 1ste Maj eller 1ste November og ethvert Krav paa Godtgørelse for Fratrædelsen bortfalder i saadant Tilfælde.

9.

Paa de under Forpagtningen henlagte Grundstykker maa ikke af Forpagteren eller hans Folk øves Jagt, ligesom der ej heller i andre Øjemed maa af fyres Geværer paa eller ved Møllen eller ved Huset, som han beboer.

10.

I aarlig Forpagtningsafgift erlægger Forpagteren prompte og uden Afkortning af mulige andre Mellemværende 2.200 Kr., siger To Tusinde, To Hundrede Kroner, hvilken Afgift forfalder med en Fjerdedel eller 550 Kr. ved hvert Kvartals Forløb, nemlig 31de Juli, 31de Oktobr, 31de Januar og 31de April i Aar, og første Gang den 31de Juli dette aar for det da forløbne Kvartal.

Agiften betales paa Hvedholms Godskontor mod Lehnbesidderens eller Godsforvalterens Kvittering.

Erlægges Afgiften ikke prompte til Forfaldstiden, kan Forpagteren opsiges med et halvt Aars Varsel til at fratræde den paafølgende 1de Maj eller 1de November, selvfølgelig uden Krav om Godtgørelse for saadan Fratrædelse.

11.

Forpagteren udreder samtlige Kgl Skatter og Afgifter af Møllen med tilhørende Bygninger og af det ham til enhver tid Beboelse overladte Husrum, herunder Bygningeafgift, Brandpenge, m. v. , samt af alt til Ejendommen henlagte Jordtilliggende, saaledes som disse Skatter nu opkræves eller fremtidig maatte blive paalagt den bortforpagtede Ejendom.

Ligeledes præsterer Forpagteren det Snekastningsarbejde til Kommunen, der maatte kunne fordres af saavel Møllen som det af hans beboede Hus i Forhold til disse Ejendommens Assuranceværdi og den ansatte Bygningsafgift, saavel som af hans Bedrift og Folkehold uden Deltagelse af Ejeren, ligesom Forpagteren selvfølgelig udreder alle han som Næringsdrivende

Helenemøllen blev bygget i 1833 - 34 til godset Holstenhus. Møllen nedbrændte ca. 100 år senere og en motormølle blev bygget som afløser for denne.

Foto: Per Glieses postkortsamling

og Beboer af Kommunen paahvilende personlige Skatter og Byrder til det Offentlige eller Kommunen uden nogen Undtagelse.

12.

I Tilfælde af Søgmaal er Forpagteren underkastet Retsforfølgning efter Forordningen af 25de Januar 1828 og skal Svendborg Amts 3die Forligskreds og Salling Herredsting anses for begge Kontrahenter for rette Forum uanset Opholdssted.

Maatte Forpagteren finde sig beføjet til at føre nogen Anke, skal han senest 1 Maaned fra den Tid at regne, da den formentige Anledning til Klagen er given, lade Indkaldelse til Forligskommissionen forkynde, og henvises Sagen, maa Stævning udtages at falde i Rette første eller anden Retsag derefter. Forsømmer nogen i disse henvisninger er hans Ret til Påtale prækludent.

13.

Til Sikkerhed for den betingede Afgift og Kontraktens Opfyldelse af Forpagteren i alle Punkter deponerer Forpagteren her obligationer som sikkerhed.

Er tilbageleveret Ejeren, samt Kontrakten i det hele er opfyldt. Renterne af Obligationerne tilkommer Forpagteren. I Tilfælde af Obligationernes

Udtrækning til Indfrielse, stiller Forpagteren andre Obligationer af samme Paalydende.

14.

Forpagteren udreder samtlige Omkostninger ved Kontraktens Udstedelse og Stempling samt Møllens Overlevering ved uvillig Mand.

For det stemplede Papirs Skyld bemærkes, at dette er beregnet efter den aarlige Afgifts Beløb Kr. 2.200,00
Brandkontingentet har i det sidste Aar udgjortKr. 131,44
BygningsafgiftenKr. 66,36
I alt Kr. 2.397,80

Der 10 gange taget udgør 23.978 Kroner.

Denne Kontrakt, af hvilken Forpagteren erholder en bekræftet Afskrift, bekræfter med Underskrift i Vitterlighedsvidners Overværelse.

Hvedholm og Horne den 7de Juni 1894

Bille Brahe Selby
Niels Andreas Hansen

Til Vitterlighed
M. J. C. Rasmussen
Frederiksen"

Niels Andreas Hansen overtog forpagtningen af møllen den 1. maj 1894. Men inden skulle der holdes syns- og skønsforretning, hvilket skete den 5. juli 1894 med to indkaldte lokale synsmænd; Møller Anders Ploug fra Grubbe Mølle og tømrermester Fr. Petersen fra Faaborg. De to var kyndige udi i møller og udfærdigede en omfattende opgørelse over møllens inventar og hele tilstand. Særligt kværne får en grundig undersøgelse. Der var tre kværne, en havrevalse, forskellige sigter, renséværker og grubbeværker.

Der var flere hejseværker og vifter. Til vingerne var der flere sæt sejl og til svansen en solid jernkæde.

Ved synsforretningen blev det konstateret at de to skalkværne trængte til reparation. Det blev derfor pålagt den afgående forpagter at ordne skalkværnene og yde en erstatning på 200 kr. til Niels Andreas Hansen.

Den unge møller arbejdede hårdt og mølledriften gik planmæssigt. Privat skete der også en udvikling, idet Niels Andreas Hansen blev gift med Karen Wikkelsø den 29. oktober 1897. De fik i årenes løb 4 børn.

Men Niels Andreas Hansen kunne ikke rigtigt komme ud af det med Greven. Forpagtningsaftalen var meget omfattende, og der kunne let opstå uoverensstemmelser. Det blev i Horne by fortalt, at Niels Andreas Hansen gik på et stengærde og herfra skød en hare, der løb på Grevens mark.

Det var jo udtrykkeligt nedfældet i forpagtningsaftalen at jagt – det tilkom kun Greven. Så der var reelt her en årsag til at forpagtningen måtte ophøre.

I 1902 købte Niels Andreas Hansen en grund i Horne og opførte en hollandsk vejrmølle med tilhørende bygninger. Den fik navnet Horne Øster Mølle. Da mølledriften var fri skete der det at så godt som alle kunder fulgte med Niels Andreas Hansen over på den nye mølle. Konsekvensen blev at Greven måtte nedlægge driften af sin

Møllen i Flødstrup, hvor Niels Andreas Hansen arbejdede efter soldatertiden.

Foto: Per Glieses postkortsamling

mølle. Møllebygningen blev nedrevet og bygningsdele blev afhændet. Således blev en gård i Horne opført af sten fra møllen.

Niels Andreas Hansen blev kun 41 år gammel, idet han fik betændelse i en finger og nægtede at søge læge. Han fik blodforgiftning og døde efter

kort tid. Hans enke drev møllen videre med en forpagter. Desværre gik det ikke særlig godt og hun valgte at videresælge møllen i 1920. Hans mølle – Horne Øster Mølle nedbrædte ved en brand den 27. oktober 1959.

Kilder:

Arkivalier fra Landsarkivet for Fyn

Arkivalier fra Horne Lands Folkemindesamling

Maleri af Horne Mølle og Møllegård. Den mølle brændte ved et lynnedslag den 10. maj 1897 og en ny mølle blev opført på stedet. Møllen er efterfølgende blevet kaldt Grevens Mølle, og de to andre møller i Horne kaldes Horne Øster Mølle og Horne Vester Mølle.

Mandag d. 10. oktober 2011 blev det nye vandhjul transporteret fra værkstedet i Gravlev og sat på sin blivende plads på Ørnbjerg Mølle.

Foto: Dieter Betz

Nyt vandhjul på Ørnbjerg Mølle

Af Birgit Wøhlk, formand for Ørnbjerg møllelaug.

I oktober kom det ny møllehjul på plads.

Vores to dygtige tømrere Lars Åby og Børge Jakobsen havde i den forudgående tid arbejdet i en lade i Gravlev på udformning og konstruktion af en ny aksel, et nyt møllehjul, og rammer til den ny malekarm.

Hjulet har en diameter på 2,80 m.

Det er lavet i egetræ - de 2 identiske hjulhalvdele, og i langsomt voksende skovfyr - skufferne der binder hjulsiderne sammen til ét, og foringen af hele hjulet.

Akslen er 4,70 m. lang, 0,40 m. høj og 0,40 m. bred.

Den er lavet i egetræ.

Malekarmen er lavet i eg og skovfyr.

En tidlig morgen ankom vognmanden til tømrerværkstedet i Gravlev, læssede omhyggeligt det hele og

kom kort tid efter langsomt kørende ned ad den smalle skovvej til Ørnbjerg.

Aflæsningen foregår selvfølgelig ved fjernbetjening, men jeg var imponeret over så præcist og nænsomt de store trækonstruktioner blev ført i den rette position. Først den inderste del af hjulet, så den yderste. Da de var klodset passende op, kunne akslen lige så fint sænkes ned og gelejdes ind igennem alle hullerne til den hvilede i sine lejer dels inde i møllehuset – et leje af pokkenholt, og dels udenfor – et leje af granit. Det gik forbavsende glat og var en fornøjelse at overvære.

Siden da er hjulet og malekassen gjort færdig på stedet, og det hele står nu og ser godt ud, og venter på at vandet skal komme brusende.

Men - det varer lidt endnu.

Naturstyrelsen, der administrerer

møllen, har en ansøgning inde hos kommunen om fornyet tilladelse til at lede vandet hen over hjulet, og til at rense bækken op, så vandet også kan løbe ordentligt derfra. Det kan

Børge Jakobsen i gang med vandhjulet på værkstedet i Gravlev.

Foto: Bøje Nielsen

*Aksel og vandhjul læsses på bilen
fra værkstedet.
Foto: Dieter Betz*

*Medlemmer af møllelauget følger med åndeløs spænding isætning af
vandhjulsakslen.
Foto: Dieter Betz*

*Så blev vandhjulet færdigt.
Foto: Bøje Nielsen*

*Så er akslen på plads.
Foto: Dieter Betz*

godt tage et par måneder før tilladel-
sen kommer.

Vi skal lave en afskærmning rundt
om møleværket, så publikum kan
se, hvordan alle tandhjulene arbej-
der, uden at komme til skade selv
om de står tæt på. Vi afventer et svar
fra Kulturarvsstyrelsen, om de har
nogle særlige krav til en sådan af-

skærmning. Vi forventer at lave den
med stolper af skovfyr med en form
for trådnæt udspændt mellem dem.
Har nogen andre gode forslag, er de
velkomne til at maile til mig (biwo@
mail.dk).

Når alt er klart og på plads en gang
i løbet af foråret, holder vi en indvi-
else mens skoven er lysegrøn.

For øvrige informationer og billeder
kig på vores hjemmeside [www.oern-
bjergmoelle.dk](http://www.oern-bjergmoelle.dk)

Fra Møllelaugene

Bagenbjerg Møllelaug Nyhedsbrev December 2011

Året 2011 synger på allersidste vers, efter en mild, blæsende og regnfuld december, ulig sidste år, hvor sne og frost var hverdagskost, og gav en flot hvid jul. I år har vi så haft den grønne jul og har sparet en masse penge på opvarmning.

Ved et års afslutning er det naturligt at kigge tilbage på året der gik og takke alle medlemmer for jeres støtte i årets løb. Ja, rigtig mange af jer har været med i Møllelauget lige fra starten den 1. januar 2008.

Bagenbjerg Møllelaug har været så stor en succes at 348 medlemmer har betalt kontingent for 2011. Dertil kommer to æresmedlemmer. Ingen havde forestillet sig, at så mange kunne være interesseret i at støtte bevaringen af Bagenbjerg Mølle, og det håber vi selvfølgelig,

at I alle har lyst til at fortsætte med i 2012.

2012 byder på en stor opgave, nemlig ny tagbeklædning på møllekroppen. Oprindeligt, altså i 1860, var Møllen bygget med stråtag, som senere blev erstattet af tagpap, der nu er revnet og meget utæt især på sydvestsiden. Det regner ind, ret slemt endda, når vinden er på den side.

Planen er, at det nye tag skal være spåner af lærketræ ligesom på hatten, spånerne skal bare være lidt større, men ellers vil det blive den samme fremgangsmåde.

Vi vil strikke projektet "Nyt spåntag" sammen lige efter nytår, for at få et overblik over arbejdets omfang, tilrettelæggelse og finansiering. Vi forestiller os at købe lærke stammer i skoven, og få dem leveret til Klokkestedet, så vi selv saver stammerne op i triller, tre af hver løbende meter.

På Langeland koster en kubikme-

ter lærketræ 1.000 kr. inkl. moms, men det er kun den tykkeste del af træet, (ca. 50 cm diameter) der kan bruges, så der vil gå en del kubikmeter til brænde.

Foreløbige udregninger viser at der går mindst 2.500 spåner på hver af de otte sider, så der skal anskaffes mindst 25 kubik meter lærketræ med en diameter på ca. 50 cm. Spånerne skal kun saves af kernetræet, så vidt muligt vinkelret på årene, og uden knaster, så der vil blive endnu mere brænde, når spånerne skal sorteres, og kun de bedste er gode nok.

Der ligger et stort og dyrt projekt forude, men det er vores håb at samle alle gode kræfter om opgaven. Mange har allerede givet tilsagn om hjælp, og der er plads til flere frivillige hænder.

Vi vil også prøve, om Bagenbjerg Mølle igen kunne opnå støtte fra fonde, så det kunne blive muligt at hyre tømrer til at lægge taget.

Leveringsdygtige i træ af høj kvalitet til blandt andet byggeri, møller, skibs- og bådbygning, og havnebyggeri. Opskæring af stammer i ønskede kvalitet og dimensioner, i længder op til 25,5 meter.

Vores speciale er træ og tømmer hvor der stilles specifikke krav til trækvalitet og besavning, f.eks. svært tømmer i specielle dimensioner.

Savværket har mere en 75 års erfaring og vi kan også tilbyde os som sparringspartner til såvel rådgivere, projekterende og udførende og er til rådighed med tekniske informationer og vejledning.

Foto: Baunehøj Mølle i Grenaa.

Følgende til møllen er leveret af Hans Larsens Savværk & Trælast: Egetræs tagspån, møllevinger i lærk samt lærke stolper til rundgang og de bærende konstruktioner.

Hans Larsens Savværk & Trælast A/S Grundlagt 1931

Lillevang 3, 3650 Ølstykke

Tlf. 47 17 83 03 • Fax 47 17 64 24

E-mail: post@savvaerket.dk • www.savvaerket.dk

Nogle andre store poster er indkøb af sortpigmenteret tjære og skruer i tusindvis, faktisk ca. 40.000, også leje af lift og/eller stillads vil være en anselig, men nødvendig udgift.

Inden taget kan lægges skal undertaget repareres, og delvis udskiftes, ligesom det er nødvendigt at reparere den murede del af møllekroppen og lægge en ny rem. Ja, opgaver er der nok af, men et helt nyt år er på vej og dermed masser af muligheder, arbejde og fornøjelser.

Vores jul startede traditionen tro med "Lysfest" den 21. december.

I år var vi 49, og vi plejer ellers at sige, at vi kun kan være 38.

Det er i år 4. gang i Møllelaugets regi og må siges at være et tilløbsstykke for hele 65 havde ønsket at være med.

Bestyrelse, revisor og suppleanter i Bagenbjerg Møllelaug ønsker alle

Godt Nytår

De venligste hilsener

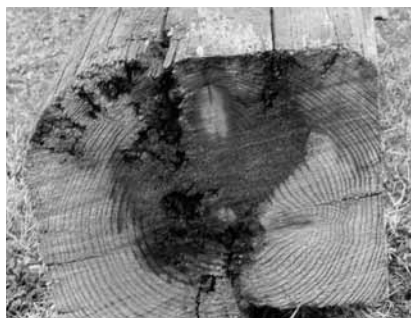
Ole og Bodil

Nyt om Jægerspris Mølle

Jægerspris Mølle har stået stille i godt 3 år. Vi turde ikke køre med vores mølle. Krøjeværket der var fra ca. 1965 havde det ikke godt. Det "slaskede" lidt rigeligt synes vi.

Ved nærmere eftersyn måtte vi konstatere råd i både forreste og bagerste krøjbjælke. Både de lange og korte krøjestivere var samlet af flere stykker. Pæne samlinger, men medvirkende til manglende stabilitet.

Men konstateringen af råd gjorde

*Gennemskåret rådden krøjbjælke.
Foto: Asger Mansted*

Montering af krøjeværket på Jægerspris Mølle i gang, ved møllebygger Jens Jørgensen.

Foto: Asger Mansted

at vi ikke turde krøje møllen. Et brud kunne få katastrofale følger på personer og selve møllen. Følgen var at vi heller ikke ville køre med møllen. Et tilbud på nyt krøjeværk blev indhentet, og for knap 200.000 kr. + moms, ville sagen være klaret. Men ejeren af vores mølle, kommunen, havde ikke midler til det brug. (Der er ikke så mange stemmer i en gammel mølle). – Ansøgninger til fonde gav os alligevel håb. Augustinusfonden viste sig igen beredvillig, Kong Frederik den VII's stiftelse ligeså. Dertil et bidrag fra NORDEA-fonden og så selvfølgelig fra "Jægerspris Festen". Men der manglede stadig ca. 40.000 kr. Bevillinger af fondsmidler har jo som regel en deadline. Ligeså her. Noget snak med toppolitikere i vores kommune, gjorde at vi bad møllebyggeren om at gå i gang.

Det store tømmer i flot douglas kom hurtigt til møllebyggeren, og ved besøg på hans plads, glædede det en "gammel træmand", hvor flot det var – og stort. Selv om vi synes det tog lang tid med at komme i gang, havde det jo den fordel at de store bjælker havde tabt meget

Møllen er nu ved at være klar til at krøje igen.

Foto: Asger Mansted

vand – og var stadig lige og rette!

I oktober i år skete der så noget. I løbet af fire dage var det gamle krøjeværk pillet og skåret ned, og det nye var monteret. Flot og dejligt!

Til foråret håber vi at få "malet" møllen, og glæder os til at køre med møllen igen. Desværre viser det sig, at spånerne på hatten er begyndt at løsne sig. Det skal ordnes snarest – så vi skal i gang igen.

*Kilde:
Asger Mansted, nov. 2012*

Møllenoter

Den nyrestaurede Ulstrup Mølle ved Røsnæs.

Foto: "Møllens" arkiv

Ulstrup Mølle er nu museumsmølle
Danmarks Naturfredningsforening Kalundborg inviterede i slutningen af oktober 2011, til besøg på Ulstrup Mølle, Røsnæsvej 365, Kalundborg.

Den nuværende mølle er opført i 1894. Det er en hollandsk vindmølle med galleri. Møllen er en af de få vindmøller i Danmark, med det såkaldte "Amerikansk Krøjeværk" også kaldet kædekrojning. Møllen var i drift som kornmølle indtil 1956.

Møllen er nu indrettet til museumsmølle. Den fik i 2007 og i 2010 en gennemgribende udvendig restaurering og fremstår nu med nyt galleri (omgang), ny spåntækning restaurerede vinger. Ulstrup Mølle er åben efter aftale. Kontakt Hanne Dyremose, Visit Kalundborg - tlf. 5951 0915.

Kilde: Kalundborg Nyt den 25. oktober 2011

Mærkedage

70 år

Direktør, journalist Jørgen Lund Christiansen, Alléen 52, Skanderborg, fylder 70 år lørdag 21. januar.

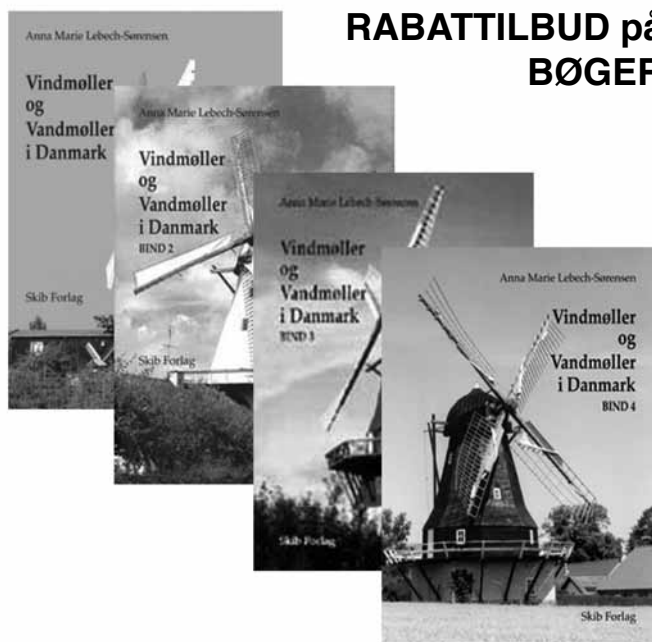
Jørgen Lund Christiansen blev selvstændig og stiftede JLC Kommunikation ApS efter, at han forlod posten som daglig leder af Den Lokale Andel i november 1998. Det skete efter 27 års arbejde for de lokale andelsgrovvareforretninger.

Jørgen Lund Christiansen har de seneste 13 år fungeret som projekt-mager på mange vidt forskellige informationsopgaver. Han har produceret blade om mælkeproduktion, produceret en bog om GMO samt jubilæumsbøger for DLF og Karup Andel. Han har desuden arrangeret studieture for landmænd og andre til Sverige, England og Irland, Australien og New Zealand samt til Sydamerika og til USA. En tur til Canada gennemføres til efteråret.

I nogle år varetog Jørgen Lund Christiansen landbrugets samfunds-kontakt for Ribe Amt. Han brugte samtidig nogle år på at få genrejst dyrskuet i Varde. Han var inspirator til en række programmer under den fælles titel Mad med Mere på TV Syd. 100 års dagen for danske landbrugs-journalisters organisation i 2005, fik Jørgen Lund Christiansen gjort til en international begivenhed med topledere fra FAO, WTO, EU og USA som indledere på jubilæumskonferencen.

Total renovering af Vestermølle øst for Skanderborg Sø, der blev åbnet i 2010, har gennem de senere år været hovedprojekt for Jørgen

RABATTILBUD på BØGER

Vindmøller og Vandmøller i Danmark
www.skibforlag.dk
eller ring 62 26 33 58

Lund Christiansen. Han er gået i spidsen for projektet som idéma-
ger, fundraiser og garant for projek-
tet – fra planlægning og renovering
til driften af mølle og museum.

Fonde, firmaer, foreninger og Skan-
derborg Kommune har bidraget til
renoveringen af Vestermølle med i
alt 33 millioner kroner. Pengene er
brugt til den totale renovering af såvel
møllen som øvrige bygninger på Ves-
termølle, der er aktivitetscenter for
mange forskellige foreninger i Skan-
derborg. Mølledam, møllebygning og
vandmøllen, der er en turbinemølle,
er totalt renoveret, og der produceres
mel på møllen. Der er indrettet mu-
seum og restaurant. Det virtuelle mu-
seum på møllen handler blandt andet
om Anders Nielsen, Svejstrup Øster-
gaard, der fik enorm betydning som
igangsætter i dansk andelsbevægelse
fra 1890'erne til omkring 1920.

Museet handler også om landbrug-
ets fremtid, og det er derfor vel-
egnet til besøg af grupper, der øn-
sker at debattere fremtiden.

Temaer for fremtidsdebat på museet
er også temaer for en international
pris for Landbrugs- og Fødevarerjour-
nalister i organisationen IFAJ. Prisen
er sponsoreret af Yara. Jørgen Lund
Christiansen er idémand på denne
pris, som han fik forhandlet på plads
for IFAJ for et år siden.

Jørgen Lund Christiansen er op-
vokset på en gård ved Mjesing ved

Skanderborg. Han blev uddannet ved
landbruget og var elev på Rødding
Højskole samt elev og blandt andet
idrætslærer på Kalø Landboskole.
Derpå arbejdede han med landbrug i
Ægypten og Canada og rejste tillige
i USA og Mexico.

Jørgen Lund Christiansen blev
journalist i 1971 - uddannet ved
Vejle Amts Folkeblad og på Jour-
nalisthøjskolen. Herefter blev han
redaktør på Uddelerbladet, hvor-
fra grovvarestoffet blev udskilt i et
selvstændigt blad, Grovvarelederen.
Det blad blev optakt til og talerør for
Landsforeningen den lokale andel.
Jørgen Lund Christiansen var i 1975
primus motor ved stiftelsen af Lands-
foreningen den lokale andel.

Han blev fra starten leder af denne
brancheforening, der senere blev
udvidet med fælles indkøb til med-
lemsvirksomhederne af blandt andet
foderråvarer, gødning, planteværn og
forsikringer. Brancheforeningen blev
forgænger for DLA Agro, der nu har
aktiviteter i en række lande.

Jørgen Lund Christiansen er nu
formand for Vestermølle Møllelaug,
Han har tidligere haft en række til-
lidsposter, blandt andet som bestyrel-
sesmedlem for Skolerne på Kalø og
Biotechnisk Institut samt i de datter-
selskaber, som Landsforeningen den
lokale andel opbyggede under hans
ledelse.

Jørgen Lund Christiansen fejrer sin
fødselsdag med åbent hus på Vester-

mølle, Oddervej 80, Skanderborg, fra
12.30 på dagen 21. januar.

Gunner Buck

Fra Læserne

Bogen "Danske Møller" sælges

En dame af mit bekendtskab vil
sælge den meget sjældne bog Niels
Meyn: Danske Møller, København
1934. Hun forlanger 1400 kroner.
Hvis du har interesse i bogen så ring
til mig på tlf. 62 26 33 58

Venlig hilsen og godt nytår

Aksel Folmersen

Skib Forlag

Efterlysning

I forbindelse med udarbejdelse af en
artikel, der forhåbentlig kan bringes
her i 'Møllen' om Foreningen til
Karlebo Møllens Bevarelse, der blev
stiftet i 1946 efterlyser jeg oplysning-
er om, hvor tidligt 'Xx Møllelaug',
'Foreningen til Yy Møllens Bevar-
else', 'Zz Møllens Venner' eller hvad
de nu måtte hedde, er blevet stiftet.

Via Per Gliese har jeg fået oplyst,
at Foreningen til bevarelse af Sille-
rup Mølle – i dag Sillerup Møllelaug
– blev startet i 1984.

Hvis nogen har kendskab
til et møllelaug, mølleforening eller
lign., der er stiftet før 1946 eller mel-
lem 1946 og 1984, hører jeg meget

Bundsbæk Mølle

Skjern Vindmølle

På Bundsbæk Mølle kan du
nyde hjemmebagt krigle i de
hyggelige møllestuer, hilse på
møllelauget, se udstillinger og
husflidsdemonstrationer. Mange
aktiviteter for store og små året
rundt. Både Bundsbæk Mølle
og Skjern Vindmølle er åbne på
Dansk Mølledag. Læs mere, se
åbningstider og download møl-
lehistorie som mp3 fil på:
www.levendehistorie.dk

 RINGKØBING-SKJERN
MUSEUM
levendehistorie.dk

gerne om det. Det gælder også, selv om de ikke længere eksisterer. Det gælder også, selv om de ikke længere eksisterer. Oplysninger modtages på mail: jensec2990@gmail.com, eller tlf. 4914 0397.

Jens Erik Christiansen

Åtoften 131,
2990 Nivå.

TIMS Møllekalender 2012

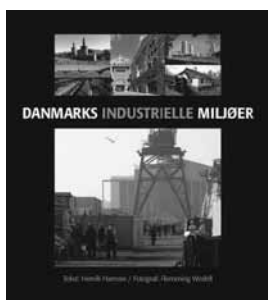
The International Molinological Society (TIMS) blev stiftet i 1965 og arbejder på internationalt niveau for bevaring af møller.

De grænske medlemmer Katerina Toutouza og Olga Lekou har lavet en flot møllekalender for Tims 2012. I kalenderen er brugt de smukke tegninger som Johan De Punt, lavede under mølleturen ved Tims Symposium i Danmark.

Det er muligt at download kalenderen fra Tims webside www.molinology.org og kalenderen kan efterfølgende printes i A4 eller A3 – format som ønsket.

Red.

Bog anmeldelser

Danmarks Industrielle Miljøer (ISBN 978-87-7674-554-7)

Af: Lennart Greig

I foråret 2011 udkom en meget spændende bog med ovennævnte titel på Odense Universitetsforlag. Museumsinspektør Henrik Harnow, Odense havde fået den ide, at Danmarks industrielle miljøer skulle dokumenteres inden mange af dem forsvandt helt.

En ordentlig mundfuld må man sige. Det er simpelthen en umuligt opgave at dække det hele.

Henrik Harnow og Odensefotografen Flemming Wedell har således gennem flere år gennemrejst riget på kryds og tværs og besøgt et væld af steder af interesse. Det er blevet til en spændende og smuk bog på mere end 400 sider.

Bogen er så omfattende, at den ikke egner sig til at læse fra begyndelsen til enden, men den er et udmærket værk, som man fra tid til anden kan slå op i og læse om de

enkelte steder. Man kan også få stort udbytte ved blot at bladre på må og få, og studere de mange flotte billeder i bogen.

Siger man industrielle miljøer, må man også sige møller. Mange af dem har da også fundet vej til bogen med omtale – således:

Dorf Mølle, Dronninglund
Tuesbøl Mølle, Den Gamle By i Århus
Klostermøllen, Bræstrup
Brunby Mølle, Samsø
Lydum Mølle, Nørre Nebel
Poul la Cours forsøgsmølle, Askov
Tørning Mølle, Vojens
Kruså Kobbermølle
Davinde Vandmølle, Den Fynske Landsby
Lumby Mølle og Lindved Mølle, Odense
Dyrehave Mølle, Nyborg
Kaleko Mølle, Faaborg
Brobyværk Mølle og Øksnebjerg Mølle, Fyn
Skælskør Dampmølle
Pibe Mølle, Helsingør
Lyngby Mølle, Frilandsmuseets møller
Kastelmøllen og Lille Mølle, København
Gudhjem Mølle, Bechs Mølle og Årsdale Mølle, Gudhjem
Egeby Mølle, Aakirkeby
Hertil kommer et stort antal virksomheder, der benytter sig af vandkraft.

Får du fat i bogen, kan jeg kun ønske rigtig god fornøjelse.

RINGSTED MUSEUM OG VINDMØLLE

Ringsted Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk Museum for Ringsted Kommune og drives sammen med byens smukt restaurerede vindmølle fra 1814.

Museet byder på:

- * LANDSTADEN RINGSTED: Landskab - Mennesker - Erhverv gennem 150 år.
- * DET DANSKE GULD - en udstilling om korn og møller.
- * OMVISNING I MØLLEN ved møller Morten Sørensen.
- * SÆRLIGE ARRANGEMENTER OG Udstillinger i skoleferier.
- * Åbningstid: Tirsdag-torsdag samt søndag kl. 11-16.
Januar samt enkelte helligdage lukket.
- * Omvisning kan bestilles (min. 10 pers.)

Køgevej 41 · Tlf. 5762 6900

Møller Morten Sørensen: Tlf. 5761 8521 · Mobil 2022 5191

Dødsfald

Kristian Sommer, Kuremøllen, Østermarie på Bornholm, er stille sovet ind den 20. november 2011 i en alder af 95 år. Han blev født den 26. marts 1916 på ejendommen ved Kuremøllen. Her voksede han op, og her kom han til at leve det meste af sit liv.

Det var hans bedstefar, som byggede Kuremøllen, og hans far byggede bageri ved møllen i 1912. Fra hans barndom kan nævnes, at da han var syv år fik familien bil. En Ford T. Ret hurtigt fik Kristian Sommer til opgave at køre bilen frem, når familien skulle ud at køre søndagstur. Ikke

så mange kan prale af at have kørt bil som syv årige, men sådan var det der.

Hans far var ikke selv bager, men havde ansat en bager i Kuremøllens bageri. Her kom Kristian Sommer i lære. Sidste del af uddannelsen tog han dog i forskellige andre bagerier. Han lærte konditori hos en bager i Bagsværd og var i en kortere år-række ansat ved forskellige bagerier i Københavns området. Herefter kom Kristian Sommer hjem til Bornholm og arbejdede som svend hos en bager i Rønne og omkring 1936 - 37 kom han hjem og blev bager i Kuremøllens bageri. Der skete meget på Kuremøllen, lige fra Kristian Sommer var lille. I starten havde de heste i trædemølle til at trække maskinerne i bageriet. I 1926 fik Kuremøllen og tre andre ejendomme indlagt strøm og familien Sommer var også blandt de første, som fik telefon på egnen.

Under 2. Verdenskrig var der meget travlt på møllen, både med at male mel og med at bage. En tid med rationering. Efter krigen fik bageriet ny bageovn, og Kristian Sommer var hele tiden i front, når der var noget

nyt på området. Men i 1962 måtte møllen standse produktionen af mel. Og i 1976 lukkede Kristian Sommer bageriet og gik på pension. Men han blev boende på Kuremøllen, og han boede der helt til sin død. Han var stærk, men på det seneste træt og syntes at han havde oplevet meget i sit lange liv. Kristian Sommer blev enkemand for 12 år siden, men også det klarede han på en god måde. Kuremøllen er inden for de seneste 25 år blevet renoveret, og står i dag som museum. Den er supervalholdt og kan opleves ved specielle arrangementer, f.eks. på den årlige mølledag. Også møllens brødvogn er bevaret.

De seneste år kunne Kristian Sommer tænke tilbage på gode skulderklap og på, at de ansatte på Kuremøllen har givet udtryk for, at her var en god kultur, og at Kuremøllen var en god arbejdsplads. Kristian Sommer efterlader sig to børn, et barnebarn og et oldebarn.

Æret være hans minde.

Kilde: Bornholms Tidende, Margrethe Sommer

Borbjerg Mølle Kro - mellem Hjerl Hede og Holstebro

- ★ Restaurant - Bar - Gårdhave
- ★ Selskabslokaler op til 200 personer
- ★ Konferencerum/mødelokaler (AV-udstyr)
- ★ Egen 9-hullers golfbane - Petanque
- ★ Have med udendørs servering
- ★ 23 dobbeltværelser - Gæstehus
- ★ Sauna - Billard - Bordtennis - Dart
- ★ Robåde - Kanoer - Vandcykler
- ★ Mulighed for fiskeri - Legeplads
- ★ **Møllmuseum**
- ★ BOMA (afrikansk pælehus)
- ★ Vandrestier
- ★ Dyrefold med lamaer, heste, geder, æsler og gæss

Borbjerg Møllevej 3 · Borbjerg · 7500 Holstebro
Tlf. 9746 1010 · Fax 9746 1646
Internet: www.borbjergmill.dk · info@borbjergmill.dk

– også det rigtige sted til familie- og firmafester, kurser, møder og weekend-ophold.

Fa. Karl D Petersen
håndværk gennem 180 år

Familie virksomhed gennem 180 år - vi hjælper med din restaurering

Fa. Karl D. Petersen Aps er en familievirksomhed som har eksisteret i mere end 180 år. Firmaet spænder over 6 generationer.

Fa Karl D. Petersen har i alle årene udført restaurering-sopgaver på bevaringsværdige bygninger og møller for private, amt, kommune og stat.

Referencer inden for de sidste 3 år: Dybbøl mølle i Sønderborg, restaurering af svikstilling, møllehat og vinger. Nybøl mølle, vinger og ny svikstilling. Slotsmøllen i Sønderborg, ny svikstilling og tandkrans. KDP forestår også den løbende vedligeholdelse af møllen. KDP har udviklet

et centralsmørrings system samt en beredskabsplan i forbindelse med brand.

Vi hjælper gerne med at udarbejde materiale til ansøgning af midler til en eventuel restaurering af din mølle.

Desuden vil vi gerne uforpligtende fremvise nogle udvalgte projekter hvor vi har udført noget af det håndværk som er vigtigt når der udføres restaureringsarbejde på gamle møller. Kontakt os og aftal et tidspunkt for en fremvisning.

Dansk Møllerforening · Kirsten Jervelund · Grubbemøllegdyden 2 · 5600 Faaborg

